

Regelbunden tillsyn i Blomsterbäcksskolan och Yttermalungs skola

Förskoleklass

Grundskolor årskurs 1-5

Grundsärskola årskurs 1-5

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Malung-Sälens kommun under hösten 2009 och besökt Blomsterbäcksskolan och Yttermalungs skola den 3–5. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (<http://www.skolinspektionen.se/Tillsyn/>).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 14 maj 2010.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Blomsterbäcksskolan och Yttermalungs skola, dels den information som samlats in under besöket. I skolorna intervjuades rektorn, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av rektorsområdet

Tabell 1: Antal elever på Blomsterbäcksskolan och Yttermalungs skola

Blomsterbäcksskolan	Antal elever
Förskoleklass	23
Grundskola	139
Särskolan	9

Yttermalungs skola	Antal elever
Förskoleklass	2
Grundskola	25

Källa: Skolornas egna uppgifter i november 2009.

Blomsterbäcksskolan innefattar förskoleklass, grundskola årskurs 1-5, särskola årskurs 2-8 samt två fritidshem. Yttermalungs skola, belägen 15 kilometer söder om Malung, innefattar förskoleklass, grundskola årskurs 1-5, ett fritidshem samt en förskola.

För båda skolorna finns en gemensam rektor som även ansvarar för de fritidshem och den förskola som tillhör rektorsområdet.

Verksamheten vid Blomsterbäcksskolan är organiserad i fyra arbetslag, ett lag omfattar elever från förskoleklass till och med årskurs 2, ett lag med elever från årskurs 3 till och med årskurs 5. Särskolan och fritidshemmen respektive bildar egna arbetslag. Verksamheten vid Yttermalungs skola är organiserad i två arbetslag, ett lag omfattande förskoleklass till och med årskurs 5 och ett lag för fritidshemmet.

Tillsynen av Blomsterbäcksskolan och Yttermalungs skola innefattar förskoleklass och grundskola. Kommunens ansvarstagande för förskolan och skolbarnomsorgen presenteras i en separat rapport.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Kommentar och bedömning:

Av tillsynen framgår att det saknas uppgifter om hur stor andel av eleverna i årskurs 5 som nått kursplanernas mål i samtliga ämnen vid de två skolorna. Detta bedöms under avsnitt 3.4.1.

När det gäller de nationella ämnesproven i årskurs 5 visar kommunens egen statistik för åren 2006/07 – 2008/09 att 10–32 procent av eleverna har otillräckliga kunskaper i ett eller flera ämnen vid Blomsterbäcksskolan.

Resultaten för Yttermalungs skola visar på en variation att mellan 10 och 60 procent av eleverna har otillräckliga kunskaper i ett eller flera ämnen. Noteras bör dock att resultaten för Yttermalungs skola grundar sig på ett lågt elevantal.

Skolinspektionen konstaterar att eftersom det inte finns några sammanställningar på skolnivå i samtliga ämnen saknas det underlag för att göra en bedömning av hur väl skolan lyckas med kunskapsuppdraget. Resultaten på de nationella ämnesproven indikerar dock att resultaten behöver förbättras i de två skolorna.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp resultaten i alla ämnen/ämnesområden i förhållande till styrdokumentens krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen samt 7 kap. 1 § särskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan (IUP) ge skriftliga omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Av Skolverkets allmänna råd framgår att planen ska vara framtidsytande och att omdömen om elevens kunskapsutveckling får vara betygslänkande men bör anpassas till elevens ålder och förutsättningar. På skolorna upprättas individuella utvecklingsplaner för alla elever i såväl grundskolan som i särskolan. Det finns gemensamma bedömningskriterier i grundskolans ämnen, formulerade i ett databaserat system, och utifrån dessa får eleverna omdömen i alla ämnen. De skriftliga omdömen som Skolinspektionen har tagit del av fokuserar på kursplanernas mål att uppnå. Bedömningar om vilka kvalitativa nivåer som eleven har nått i sitt lärande saknas till stor del. När det gäller den framtidsytande delen av utvecklingsplanen så framgår det inte alltid med tillräcklig tydlighet vilka insatser som skolan ska fullgöra för att stödja och stimulera elevens fortsatta kunskapsutveckling. Särskolan i Blomsterbäcksskolan använder grundskolans digitala bedömningsunderlag vid upprättande av skriftliga omdömen. Dessa kompletteras med målbeskrivningar som är relaterade till särskolans kursplaner. Det innebär därmed att elevernas kunskaper bedöms i relation till såväl grundskolans som särskolans kursplaner, vilket i förlängningen kan innebära en risk för att det blir oklart vilken kursplan eleverna följer. Detta ska inte förväxlas med elevernas rätt att få en anpassad utbildning som så långt det är möjligt motsvarar den som ges i grundskolan. Skolinspektionen bedömer att skolornas individuella utvecklingsplaner behöver utvecklas utifrån de nationella kursplanernas mål att sträva mot. Vidare behöver planerna bli tydligt framtidsytande och skolornas insatser för att eleverna ska nå de nationella målen behöver tydligare framgå. Därutöver ska särskolan upprätta skriftliga omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i särskolans kursplaner.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	

1.3.2 Vid bedömning och betygssättning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.3.3 Betyg sätts, intyg och studieomdömen utfärdas samt betygskatalog förs enligt förordningarnas krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	Ej relevant	
Obligatorisk särskola	X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Av avsnitt 2 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, "Mål och riktlinjer", framgår att mål att sträva mot anger inriktningen på skolans arbete. De anger därmed en önskad kvalitetsutveckling i skolan. Av avsnitt 2.2 framgår bl.a. att skolan ska sträva efter att varje elev lär sig lyssna, diskutera, argumentera och använda sina kunskaper som redskap för att formulera och pröva antaganden och lösa problem, samt reflektera över erfarenheter och kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden. Tillsynen visar att det på de två skolorna varierar mellan lärare och ämnen i vilken grad eleverna ges möjlighet att följa läroplanens mål att sträva mot. I diskussioner med lärarna framkommer också att det råder osäkerhet kring betydelsen av mål att sträva mot och att det är ett utvecklingsområde i skolorna. Skolinspektionen bedömer att undervisningen i högre grad behöver utgå från läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot. Vidare behöver betydelsen av målen att sträva mot tydliggöras för lärare och elever.

1.4.2 Elevernas ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet och eleverna i den obligatoriska särskolan utvecklar sitt eget sätt att lära och tillit till sin egen förmåga.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering
Enligt 4 kap. 2 § skollagen ska eleverna ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande skall anpassas efter deras ålder och mognad. Enligt Lpo 94, avsnitt 2.3, Ansvar och inflytande, ska läraren se till att elever oavsett kön och kulturell bakgrund får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Rektorn har, enligt avsnitt 2.8 i läroplanen, ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. I avsnitt 1, Skolans värdegrund och uppdrag, framgår bl.a. följande. Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. I lärar- och elevintervjuer vid skolorna framkommer att eleverna generellt har små möjligheter att utöva inflytande över undervisningsprocessen och sitt eget lärande. Planeringen av undervisningen görs med några få undantag av läraren. Eleverna ges litet utrymme att delta i och ha synpunkter på undervisningens innehåll och planering. Exempel på att eleverna ändå har ett visst utrymme för inflytande ges dock vid båda skolorna. Som exempel nämns att elever får välja mellan olika givna arbetsuppgifter under en lektion eller att arbetet med ett tema utgår ifrån elevernas frågor. Under elevintervjuerna framkommer vidare att eleverna i viss grad saknar tillräcklig kännedom om vilka mål de ska uppnå. Lärarna klargör oftast för eleverna vilka arbetsuppgifter som ska genomföras och mer sällan för vilka kunskapsmål som ska uppnås. Skolinspektionen bedömer därför att skolorna inte ger eleverna ett reellt inflytande med stigande ålder vad gäller arbetssätt, arbetsformer och utbildningens innehåll. Detta behöver utvecklas. En förutsättning för en sådan utveckling är att eleverna ges en ökad kännedom om de olika ämnenas nationella mål.

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former och eleverna i den obligatoriska särskolan ges möjlighet till inflytande över hur deras utbildning utformas och till att påverka, vara delaktiga och ta ansvar.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

8 (20)

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund för fortsatt skolgång.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Förskoleklass	X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov
Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering
<i>Särskilt stöd</i> Enligt 1 kap. 2 § och 4 kap. 1 § skollagen samt 5 kap. 1 § grundskoleförordningen ska särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Också i avsnitt 2.8 i Lpo 94 framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisning och elevvårdsverksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver för att nå målen för utbildningen. Intervjuer med rektor och lärare samt den dokumenterade arbetsgången för elevvårdsärenden visar att skolorna har system för att identifiera elevers behov av särskilt stöd. Emellertid framkommer det att särskilt stöd framförallt ges till elever som riskerar att inte nå målen i svenska, engelska, matematik och idrott. I övriga ämnen erbjuds inte detta stöd i samma utsträckning. Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas vid båda skolorna så att alla elever som är i behov av särskilt stöd kan få detta, oavsett ämne. <i>Studiehandledning på modersmålet</i> Av 5 kap. 2 § grundskoleförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Vid Blomsterbäcksskolan finns elever som behöver studiehandledning på sitt modersmål. Dessa elever har inte tillgång till detta eftersom det för tillfället inte finns någon lärare i modersmålet. Skolinspektionen bedömer att Blomsterbäcksskolan behöver vidta åtgärder så att alla elever som är berättigade till och behöver studiehandledning på sitt modersmål kan få detta.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt 5 kap. 1 § grundskoleförordningen och 5 kap. 1 § särskoleförordningen ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas om en utredning visar att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Av åtgärdsprogrammet ska framgå vilka elevens behov är, hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

I skolorna upprättas åtgärdsprogram för alla elever i behov av särskilt stöd. Skolinspektionen har tagit del av ett urval av dessa åtgärdsprogram och de mot-svarar i flera avseenden förordningens krav. Dock framkommer inte alltid uppgifter om hur skolan på ett konkret och utvärderingsbart sätt ska gå tillväga för att tillgodose elevens behov. Vidare framkommer i intervjuer med lärare och rektorn att det inte skrivs några åtgärdsprogram i särskolan. Intervjuerna indikerar att det inte är tydliggjort när elever bedöms vara i behov av särskilda stöd-åtgärder som medför att åtgärdsprogram måste upprättas.

Skolinspektionen bedömer att arbetet med åtgärdsprogram i skolorna behöver förbättras i ovanstående avseende. Vidare behöver skolan förvissa sig om att åtgärdsprogram upprättas för elever i särskolan som bedöms vara i behov av detta.

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt 14 a kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Enligt 3 kap. 16 § i diskrimineringslagen ska en utbildningsanordnare även upprätta en årlig plan för arbetet mot diskriminering, en så kallad likabehandlingsplan. Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling ska likabehandlingsplanen och planen mot kränkande behandling upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen och eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Kraven enligt båda lagarna kan uppfyllas i samma plan. Skolinspektionen har granskat skolornas likabehandlingsplaner som även fungerar som plan mot kränkande behandling. De uppfyller inte plankraven, bl.a. utgår redovisningarna inte från en kartläggning av verksamheten och innehåller inte heller en redovisning av vilka åtgärder som behöver vidtas vid de två skolorna. Vidare framgår inte en tydlig ansvarsfördelning. I lärar- och elevintervjuer framkommer det att eleverna i mycket liten utsträckning varit delaktiga vid framtagandet av den aktuella likabehandlingsplanen. Skolinspektionen bedömer att skolorna behöver upprätta en årlig plan mot kränkande behandling som fullt ut motsvarar kraven i skollagen. Det är vidare viktigt att barn- och elever i de olika verksamheterna engageras på ett sätt som innebär att de får ett reellt inflytande över planens innehåll.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
I 4 kap. 3 a § skollagen anges att vissa bestämmelser om utbildningens omfattning i grundskolan (timplan) framgår av bilaga 3 till skollagen. I denna bilaga anges utbildningens omfattning i grundskolan för ämnen och ämnesgrupper. Vid tillsynen framkommer det att eleverna i särskolan inte får undervisning i hem- och konsumentkunskap och därmed inte ges möjlighet att nå de nationella målen för årskurs fem. Vid intervjuer och samtal med lärare och rektor framkommer att det inte finns lokaler vid Yttermalungs skola som ger eleverna förutsättningar att nå målen i de praktiska momenten i hem- och konsumentkunskap. Vid Blomsterbäcksskolan finns lämpliga lokaler för hem- och konsumentkunskap men i intervjuer med personal och rektorn framkommer att det krävs en bättre organisation på gruppnivå för att ge eleverna möjlighet att nå kunskapsmålen i ämnet. Skolinspektionen bedömer att skolorna behöver vidta åtgärder så att alla elever får möjlighet att nå målen i samtliga ämnen.

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering
<i>Elevens val</i> Av 2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen framgår följande. I timplanen anges ett visst antal timmar för elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. I elevens val kan även ingå ett språk som eleven inte tidigare har fått undervisning i (nybörjarspråk). Undervisningen ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenlig med målen i den kursplan eller de kursplaner som regeringen fastställt för det ämne eller de ämnen som utgör elevens val. Styrelsen ska erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Styrelsen ska sträva efter att tillgodose elevernas val genom att utnyttja de möjligheter som finns inom ramen för gällande bestämmelser. I intervjuer med både rektor, lärare och elever på båda skolorna framkommer att organisationen av och innehållet i elevens val i viss mån skiljer sig åt mellan de båda skolorna. Även om det finns en variation så innebär elevens val oftast att eleverna kan välja mellan olika förutbestämda aktiviteter eller välja ett arbetsområde inom ett förutbestämt tema. Elevens val kan också enligt intervjuade elever innebära att göra klart olika arbetsuppgifter. Skolinspektionen bedömer att skolorna behöver säkerställa att alla elever i enlighet med grundskoleförordningen erbjuds ett allsidigt urval av ämnen samt att det har ett reellt val inom vilket eller vilka ämnen de vill bredda och fördjupa sina kunskaper. <i>Modersmålsundervisning</i> Av 2 kap. 9 § grundskoleförordningen framgår följande: Om en eller båda av elevens vårdnadshavare har ett annat språk än svenska som modersmål och språket utgör dagligt umgängesspråk för eleven, ska eleven få sin undervisning i detta språk som ett ämne (modersmålsundervisning), om eleven har grundläggande kunskaper i språket och eleven önskar få sådan undervisning. Vid skolorna finns det elever som är berättigade till modersmålsundervisning och som också önskar få detta, bl.a. i romani. Rektorn uppger att det i nuläget inte finns någon lärare tillgänglig i något modersmål.

Skolinspektionen vill framhålla vikten av att skolorna vinnlägger sig om att finna lösningar för att erbjuda modersmålsundervisning till alla elever som är berättigade till detta.

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering

Undervisning i svenska som andraspråk ska enligt 2 kap. 15 § grundskoleförordningen anordnas för de elever som behöver det. Beslut om sådan undervisning ska fattas av rektorn.

I de två skolorna finns elever som är i behov av undervisning i svenska som andraspråk men som ibland, beroende på lärare, får det i form av särskilt stöd i svenska. I tillsynen framkommer således att skolan inte alltid gör en tydlig åtskillnad mellan ämnena svenska och svenska som andraspråk.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver säkerställa att alla elever som behöver undervisning i svenska som andraspråk får detta i enlighet med den kursplan som gäller.

3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.1.6 Barn och ungdomar tas emot i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt 6 kap. 3 § skollagen ska styrelsen avgöra om en elev som tas emot i särskolan ska gå i grundsärskolan eller träningsskolan. Skolinspektionen har granskat ett urval av underlag inför beslut om eventuellt mottagande till särskolan. I några av underlagen saknas beslut om en elev ska gå i grundsärskolan eller träningsskolan. Skolinspektionen bedömer att kommunen behöver åtgärda sina rutiner för utredning och beslut om mottagande i den obligatoriska grundsärskolan och om placering i den obligatoriska grundsärskolan eller träningsskolan.

3.1.7 Elever som i den obligatoriska särskolan har slutfört årskurs 9 kan få fortsatt utbildning i årskurs 10.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola	Ej relevant	

16 (20)

3.1.8 Elever mottagna i särskolan och som får sin undervisning i grundskolan följer särskolans kursplaner.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola	Ej relevant	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt 2 kap. 3 § skollagen är kommuner och landsting skyldiga att för undervisningen använda lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Undantag får göras endast med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna. I båda skolorna är andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen hög, dock undervisar lärare vid Blomsterbäcksskolan i ämnen de inte har behörighet för. Detta innebär till exempel att lärare undervisar i matematik, naturvetenskapliga ämnen samt samhällsorienterande ämnen utan ämnesbehörighet. Skolinspektionen bedömer att skolorna både i det fortsatta rekryteringsarbetet och inom den egna organisationen behöver vidta åtgärder för att öka andelen lärare med utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.3 Rektors ansvar**Bedömningspunkter****3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.**

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt 2 kap. 2 § skollagen ska det för ledningen av utbildningen i skolorna finnas rektorer. Rektorn ska hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Det åligger rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Av Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, framgår att som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Tillsynen visar att rektorn delvis är förtrogen med verksamheten på de två skolorna. När det gäller den pedagogiska ledningen på skolorna visar tillsynen att rektorn inte fullt ut tagit det fulla ansvaret att verka som pedagogisk ledare enligt läroplanen. Exempel på detta är brister i uppföljning och kommunikation av kunskapsresultaten, undervisningen utgångspunkt från mål att sträva mot samt anpassningen av verksamheten till elevernas behov. Rektorns pedagogiska ledarskap är av stor vikt för att säkerställa att eleverna får en likvärdig utbildning och att verksamheten inriktas mot nationella mål. I tillsynen framkommer att rektorn har två skolor med tillhörande verksamheter utspridda i kommunen och mycket av hennes tid går åt till att resa mellan skolorna.

18 (20)

I samtal med rektorn framkommer att hon inte fullt ut ges förutsättningar för att bedriva ett pedagogiskt utvecklingsarbete samt vara fullt ut förtrogen med verksamheterna.

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte fullt ut ges förutsättningar att bedriva ett ledarskap där hon dels är förtrogen med verksamheten i det dagliga arbetet, dels ges möjlighet att bedriva ett pedagogiskt ledarskap vilket behöver åtgärdas. Trots att rektorn inte ges förutsättningar vill Skolinspektionen påpeka att rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen.

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Se punkt 3.1.6

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.3.4 Rektorn i särskolan fattar beslut om avvikelser från särskolans timplan, som krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning i grundskolan.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola	X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt 2 § förordningen om kvalitetsredovisningen ska arbetet med kvalitetsredovisning främja kommunernas, skolornas, förskolornas och fritidshemmens kvalitetsarbete och därigenom bidra till att för verkliga utbildningarnas nationella mål. Av Lpo 94, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, framgår bland annat följande. Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Vidare framgår av Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, att rektorn ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen. Rektorn har ansvaret för skolans resultat. Av 2 kap. 23 § grundskoleförordningen framgår att för genomförandet av de fastställda målen för utbildningen ska det finnas en arbetsplan. Arbetsplanen ska utarbetas under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Skolinspektionen har tagit del av skolans kvalitetsredovisning för 2008 samt olika policydokument, bl.a. kommunens skolplan. Skolans arbetsplan tar inte sin utgångspunkt i kommunens skolplan. Vidare sker ingen analys och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i årskurserna 3 och 5 samt i särskolan. I tillsynen framkommer också att skolan inte systematiskt följer upp och utvärderar i vilken mån övriga nationella målen har förverkligats och vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Undervisningen bör även utgå från läroplanen och kursplanernas mål att sträva mot för att därmed ge förutsättningar för eleverna att nå uppsatta mål. Skolinspektionens bedömning är att skolan sammantaget, under rektors ledning,

20 (20)

behöver förbättra sitt kvalitetsarbete och vidta åtgärder för att följa upp elevernas kunskapsresultat i förhållande till målen i alla årskurser.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola, förskola och fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Enligt 3 § samma förordning ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan förskola eller fritidshemmet avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Enligt 3a § i samma förordning ska en uppföljning och en utvärdering av likabehandlingsplanen redovisas. Stöd för hur kvalitetsredovisningar kan upprättas finns i Skolverkets Allmänna råd och kommentarer för kvalitetsredovisning.

De senast presenterade kvalitetsredovisningarna är från 2008 och innehåller mest en beskrivning av verksamhetsåret. Det saknas analyser av de få resultat som presenteras. Vidare finns, i viss utsträckning, en redovisning över uppnådda kunskapsresultat, främst av resultaten i de nationella ämnesproven. En redovisning av måluppfyllelsen i övriga ämnen saknas. I övrigt utgör kvalitetsredovisningen till största delen en beskrivning av de insatser man har genomfört i skolorna under året medan bedömningar av resultat i förhållande till de nationella målen är knapphändiga. Detta lyser också igenom i de åtgärder för utveckling som presenteras för att öka måluppfyllelsen. I intervjuer uppger några lärare att deras delaktighet vid upprättandet av kvalitetsredovisningen varit begränsad. En utvärdering av skolornas likabehandlingsplan finns inte med i kvalitetsredovisningen.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att skolornas kvalitetsredovisningar inte fullt ut uppfyller förordningens krav och att detta behöver åtgärdas.

2010-02-16 Stockholm

Stig Westlund

Åsa Rehnberg